

Nihimiyas

Contents

Ka baseen ni
Nihimiyas
Igpewun-a

S i *Nihimiyas* suluhuanen te Hari ne si Artasirsis diye te siyudad te Susa. Taheed te diye sikandin, nakarawat sikandin te guhuren meyitenged te me Israilita ne nekewun-a nekeuli ne mareet se peg-ugpe. Nakasasindeg e ka timplu piru ware pad naay-ayari ka matikang wey makepal ne alad te siyudad, sikan naa ka ware egpakaatang te me kuntere te me Israilita ne nakalingut kandan.

T enged dutu, migbuyu si Nihimiyas te pegtuhut te Hari ne eggendiye te Hirusalim eyew egbalew-balew egpasasindeg te me matikang wey makepal ne alad kayi.

E gkabasa ta man-e te seini ne libru ke immenu te Manama te pegbulig ki Nihimiyas te pegbalew-balew pegsasindeg te matikang wey makepal ne alad te siyudad taliware te pegbalabag te me kuntere dan ne nakalingut kandan. Ka nenasulat te seini ne baseen Ka peg-uli ni Nihimiyas diye te Hirusalim 1:1–2:20 Ka pegbalew-balew te matikang wey makepal ne alad te Hirusalim 3:1–7:73 Ka pegbasa te balaud wey ka pegbalew-balew te kasabutan 8:1–10:39 Ka duma ne me himu ni Nihimiyas 11:1–13:31

1Seini ka guhuren ni Nihimiyas ne anak ni Hakaliyas.

Ka peg-ampu ni Nihimiyas para te Hirusalim

T e bulan te Kislib,¹ diya a te Susa, ka iney ne siyudad. Te seeye ne timpu, migdaruwe e ne pulu (20) ne leg-un ne mighari si Artasirsis.² Ne imbayaan a ni Hanani ne sabeka te me suled ku, wey due me matig-Huda ne migduma kandin. Ne mig-insaan ku sikandan meyitenged te me Hudiyu ne nakalibed ded² ka naddakep wey in-uyan diye te Babilunya, wey ka meyitenged te Hirusalim.³ Ne migtabak sikandan, “Subla ne nabay-bayaran seeye se nekeuli³ ne nenarakep wey neuyan, wey diyad te prubinsya te Huda, wey impeyilawan sikandan te me lapu ne nangugpe diye te marani ran. Nenaddeetan pad ka me batu ne alad te Hirusalim ne

matikang wey makepal, wey nasilaban ka me gumawan kayi.”

4Te narineg ku seini, duen e re se nakapinnuu ne nakasinehew. Ne miglungku a, migpuasa, wey mig-ampu te Manama diye te langit te pila ne aldew.⁵ Ne migkahi a, “He Mag-bebaye ne Manama te langit, maresen ka wey amana egtahuren⁴ ne Manama. Intuman nu ka me kasabutan nu wey impapitew nu te geyinawa nu ne kene egkabalbalawan seeye se miggeyinawa keykew wey migtuman te me suhu nu.⁶ Tengtengi a nikeykew wey pammineha nu ka peg-ampu ku te suluhuanen nu te aldew wey marusilem para te me suluhuanen nu ne iyan ka keet-etawan te Israil. Ig-pangguhud ku keykew ka me sale ney, wey ka sale te me kaap-apuan ku.⁷ Mareet amana ka inggimu ney diye te keykew. Ware ney tumana ka me bal-

¹ + 1:1 Me elat-elat seini te Nubimbri peendiye te me elat-elat te Disimbri.

² + 1:2 Ka nenekeuli diye te Hirusalim, kene ne langun ne naddakep.

³ + 1:3 Ka nenekeuli diye te Hirusalim, kene ne langun ne naddakep.

⁴ + 1:5 Te Hibruwanen: igkaalde.

aud nu, tulumanen, wey me suhu nu ne impabehey nu kanami te suluhuanen nu ne si Muwisis.⁸ ⁵ Tan-tanuri nu ubag ka ingkahi nu te suluhuanen nu ne si Muwisis, 'Ke kene kew egmatinumanen keddhey, egmegsuwayen ku sikaniyu diye te naleinlein ne me nasud.⁹ ⁶ Piru ke eglibed kew keddhey wey egtumanen niyu ka me suhu ku, minsan pad ke egmekegsuway kew diye te maddiyu ne inged, eg-uyanen ku red sikaniyu diye te inged ne in-alam ku eyew diye kew egsimba keddi.'⁷

10"Me suluhuanen nu sikandan wey me etew nu ne inluwas nu pinaahi te dakel ne geem wey kanekal⁸ nu.¹¹ He Magbebeye ne Manama, pammineha nu ubag ka me peg-ampu ku te suluhuanen nu wey ka peg-ampu te me suluhuanen nu ne egkahale ne egtahud keykew. Ituhut nu perem ne eglampus a te seini ne aldew wey te ighangyu ku te Hari, wey igkeyid-u a nikandin."

T e seeye ne timpu, sikeddi ka impiyalan ne talagsendad te inumen te Hari.

Ka peggendiye ni Nihimiyas te Hirusalim

2Sabeka ne aldew, in-andaman e si Hari Artasiris te binu, wey in-sendaran kud sikandin. Bulan seeye ne enggaran te Nisan,⁹ te igkarangeb ne pulu (20) ne leg-un te peghari din. Ne seeye pad iya

ka timpu ne miglungku a diye te tangkaan te Hari.² Sikan naa ka nekeinse sikandin keddi, "Mania te hendue te eglungku ka, ne kene ke ma perem egderalu? Nekey ka inlungku nu?"

N e naaldek a amana dutu.³ ¹⁰ Ne intabak ku ka Hari, "Mahal ne Hari, egkeuyag ka te ware egtamanan! Mania te kene e naa eglungku te nalundus man e ka siyudad ne inlebengan te me kaap-apuan ku, wey nenasilaban e ka me gumawan dutu."⁴ Ne miginsaan a te Hari, "Nekey naa ka igkeupii nu?"

N e mig-ampu a diye te Manama.⁵ Ne intabak ku ka Hari, "Ke egkabennalan ke red mahal ne Hari, wey ke igkeupii e red nikeykew, tuhuti a ne eggendiye te Huda te siyudad ne inlebengan te me kaap-apuan ku eyew egbalbalawan ku seini te egpasasindeg."

6Ne mig-inse e man-e keddi ka Hari taheed te migpinnuu diye te kakiliran din ka Rayna, "Egkapilaan kaa diye wey ken-u kaa eglibed?" Ne migkekerew a kandin ke ken-u a eglibed wey impeyipane ad nikandin.

7Ne migkahyan ku man-e ka Hari, "Ke egkabennalan ke red Mahal ne Hari, behayi a te me sulat para te me gubirnadur ne diye te prubinsya ne talipag te Weyig ne Iyupratis,

⁵ + 1:8: Lib 26:33.

⁶ + 1:9: Diy 30:1-5.

⁷ + 1:9 Te Hibruwanen: diye ku igpeugpe ka ngaran ku.

⁸ + 1:10 Te Hibruwanen: manekal ne belad.

⁹ + 2:1 Me elat-elat seini te Marsu peendiye te me elat-elat te Abril.

¹⁰ + 2:3: 2Har 25:8-10; 2Kru 36:19; Hir 52:12-14.

¹¹ su eyew egpaliharen a nikan-dan peendiye te Huda. ⁸ Ne sulati nu ubag si Asap ka migbantey te puwalasan nu eyew egbehayan a nikandin te me kayu. Iggumawan seini te malig-en ne baley ne matikang ne marani te timplu, ig-alad te siyudad, wey te igbebaley te eg-ugpaan ku.” Ne nabennalan ka Hari te inhangyu ku kandin su intantanuran ¹² e ma te Manama ku.

⁹Te peggipanew kud, imparumaan a te Hari te me upisyal te me sundalu wey te migmangudde. Te pegginguma ku diye te prubinsya ne talipag te Weyig ne Iyupratis, imbehey kud e te me gubirnadur ka me sulat te Hari. ¹⁰ Piru nanengnengan ni Sanbalat ne Hurunihanen wey ni Tubiyas ne sabeka ne upisyal ne Amunihanen ne migginguma a eyew egbulihan ka me matig-Israil, wey neepesepes sikandan.

¹¹Ne miggendiya ad te Hirusalim wey natateluwan a diye. ¹² Te igkatelu ne marusilem, miggi-panew a дума te pila ne me etew. Ne warad iya innangenan ku te igkeupii te Manama ne igpeyimu keddi te Hirusalim. Ne ware degma дума ne ayam ne in-uyan ney angin e te asnu ne in-unturan ku. ¹³ Ne diya a miglihawang te Gumawan te Napu ne egpeendiye te Belun te Salimbaweng wey diye te Gumawan te Basuraan. Ne impitew ku ka me batu ne alad te siyudad ne newugnak pad, wey nenasilaban ka me gumawan kayi. ¹⁴ Inggendiyaan ku degma ka Gumawan te Sebseb wey ka Lanew te Hari piru ware egkabayaan te asnu ne

in-unturan ku. ¹⁵ Purisu, migpabulus e naan de diye te Napu te Kidrun, wey impitew ku ka me batu ne alad te siyudad diye. Nataman, miglibed ad te imbaye ku ne Gumawan te Napu.

¹⁶Ne ware nakanengneng ka me pangulu ke hendei a egpuun wey ke nekey ka inggimu ku. Su ware mem pad Hudiyu ne ingguhuran ku meytenged te me planu ku, minsan ka me talagpanubad, talahuren ne me etew, me upisyal, wey te дума pad ne egpakabulig te himu. ¹⁷ Nataman, ingkahiyen ku sikandan, “Nakita niyu ka mareet ne neula-ula ta. Nareetan ka batu ne alad te Hirusalim ne matikang wey makepal, wey nasilaban ka me gumawan kayi. Purisu, egbalbalawan ta ka me alad te siyudad eyew kene kid e egkeyilawan.” ¹⁸ Ne impangguhuran ku sikandan te intantanuran a te Manama ku wey ke nekey ka ingkahi te Hari keddi.

Ne migkahi sikandan, “Uya, egbalbalawan ta ka me alad.” Purisu, migpangandam e sikandan eyew te pegbunsud te himu. ¹⁹ Piru te nanengnengan seini ni Sanbalat ne Hurunihanen wey ni Tubiyas ne sabeka ne upisyal ne Amunihanen, wey ni Gisim ne Arabihanen, ingngisiyan key e nikandan wey imbaley-baley. Ne migkahi sikandan, “Nekey-a seini se eggimuwen niyu? Migsuman-suman kew bes ne egkuntere te Hari?”

²⁰Ne migtabak a, “Eglampus key pinaahi te bulig te Magbebaye ne Manama te langit. Ne sikanami se me suluhuanen din, igpabulus ney ka pegbalew-balew te matikang wey

¹¹ + 2:7 Limang te Weyig.

¹² + 2:8 Te Hibruwanen: miggen-genan a te meupiya ne belad te Manama ku.

makepal ne alad ne batu. Piru sikaniyu, ware mule baad niyu kayi, wey ke katenged naa, wey ke itulan naa kayi te Hirusalim.”

Ka pegbalew-balew te alad te Hirusalim

3Ne iyan migbalew-balew te Gumawan te Karniru si Iliyasib ne Labew ne Talagpanubad wey ka me dumarin ne talagpanubad. Te neimpusan dan e ka pegbalew-balew te me gumawan, inhalad dan e seini. Inhalad dan man-e ka Matikang ne Baley te Sabeka ne Gatus, wey ka Matikang ne Baley ni Hananil.

2Ne iyan migbalew-balew te alad ne sumpul dutu ka keet-etawan te Hiriku, wey iyan migbalew-balew te lein ne sumpul si Sakur ne anak ni Imri.

3Ne iyan migbalew-balew te Gumawan te Isda ka me kabuhalan ni Hasina. Intangen dan ka me sungkaleg te lekeb, ka me lekeb, wey ka me balabag ne igpagul kayi.

4Ne iyan mig-ayad-ayad te sumpul ne baad te alad si Mirimut ne anak ni Uriyas wey apu ni Hakus. Ne iyan mig-ayad-ayad te sumpul man-e ne baad si Misulam ne anak ni Birikiyas wey apu ni Misisabil.

Ne iyan mig-ayad-ayad te sumpul man-e ne baad si Saduk ne anak ni Baana. ⁵ Ne iyan mig-ayad-ayad te sumpul ne baad ka keet-etawan te Tikuwa. Piru ware himuwa te me talahuren ne etew te Tikuwa ka igpey-

imu kandan te me pangulu ran te trabahu.

6Ne iyan mig-ayad-ayad te Tapey ¹³ ne Gumawan si Huyada ne anak ni Pasiya wey si Misulam ne anak ni Bisudiyas. Intangen dan ka me sungkaleg te lekeb, ka me lekeb, wey ka me balabag ne igpagul kayi.

7Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul te sumpul ne baad te alad si Milatias ne matig-Gibyun, si Hadun ne matig-Mirunut, wey ka me lukes ne me matig-Gibyun wey me matig-Mispa. Ka seini ne me lungsud, immanduan te gubirnadur te prubinsya ne talipag te Weyig ne Iyupratis.

8Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul kandan si Usil ne anak ni Harayas ne talagsayab te bulawan.

Mig-ayad-ayad migsinundul kandin si Hananiyas ne sabeka te me talagimu te me peemut. Ne naay-ayaran dan ka alad te Hirusalim taman diye te egngaranan te Maluag ne Alad.

9Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul kandan ka anak ni Hur ne si Ripayas ne pangulu te katenge ne distritu te Hirusalim.

10Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul diye te egkatangkaan te baley rin si Hidayas ne anak ni Harumap.

Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul kandin si Hatus ne anak ni Hasabniyas.

¹³ + 3:6 Te Hibruwanen: Yasana.

11Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul te lein ne baad wey te Matikang ne Baley ne Hilutuanan te Paan si Malkiyas ne anak ni Harim wey si Hasub ne anak ni Pahat-Muwab.

12Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul si Salum ne anak ni Haluhis ne pangulu te katenge ne distritu te Hirusalim. Iyan migbulig kandin ka anak din ne me malitan.

13Ne iyan mig-ayad-ayad te Gumawan te Napu si Hanun wey ka me mahinged te Sanuwa. Imbalbalawan dan seini wey intangen dan ka me sungkaleg te lekeb wey me balabag ne igpagul kayi. Nakaayad-ayad sikan-dan te me 440 ne mitrus ne alad taman te Gumawan te Basuraan.

14Ne iyan mig-ayad-ayad te gumawan ne enggaranan te Basuraan si Malkiyas ne anak ni Rikab ne pangulu te distritu te Bit-Hakirim. Imbalbalawan din seini te eggimu wey intangen din ka me sungkaleg te lekeb, ka me lekeb, wey ka me balabag ne igpagul kayi.

15Ne iyan mig-ayad-ayad te Gumawan te Sebseb ka anak ni Kulhusi ne si Salum ne pangulu te distritu te Mispa. Imbalbalawan din seini, in-atepan wey intangen din ka me sungkaleg te lekeb, ka me lekeb, wey ka me balabag ne igpagul kayi. Ne imbalbalawan din man-e ka alad te linew ne enggaranan te Sila ne marani te pinamulaan te Hari, taman te haheran ne puun te siyudad ni Hari Dabid.

16Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul kandin ka anak ni Asbuk ne si Nihimiyas ne pangulu te katenge ne distritu te Bitsur. In-ay-ayaran din ka egkatangkaan te inlebengan ki Dabid, taman te limuranan te weyig, wey te Baley te me Bahani.

17Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul ka me Libita ne impanguluwan ni Rihum ne anak ni Bani.

Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul kandin si Hasabiyas ne pangulu te katenge ne distritu te Kila, te distritu rin.

18Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul kandin ka me karumaan dan ne impanguluwan te anak ni Hinadad ne si Bibay ne pangulu te katenge ne distritu te Kila.

19Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul si Isir ne anak ni Huswi ne pangulu te Mispa te lein ne baad ne egkatangkaan te tahuanan te me panganiban taman te pikungan te alad.

20Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul si Baruk ne anak ni Sabay puun te pikungan te alad peendiye te gumawan te baley ni Iliyasib ne Labew ne Talagpanubad.

21Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul ka anak ni Uriyas ne si Mirimut ne apu ni Hakus puun te gumawan te baley ni Iliyasib taman diye te tamanan te seini ne baley.

Ka me talagpanubad ne migbulig mig-ayad-ayad te alad

22Ne due me talagpanubad ne migpuun te me distritu ne nakalingut te Hirusalim ne migbulig mig-ayad-ayad te alad.

23Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul kandan si Binhamin wey si Hasub diye te egkatangkaan te baley ran.

N e iyan mig-ayad-ayad migsinundul kandan diye te egkatangkaan te baley rin si Asariyas ne anak ni Maasiyas wey apu ni Ananiyas.

24Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul kandin te lein ne baad si Binuy ne anak ni Hinadad. Puun te baley ni Asariyas taman te pikungan te alad ka in-ay-ayaran din.

25Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul si Palal ne anak ni Usay. In-ay-ayaran din ka sumpul ne baad te alad; puun te egkatangkaan te pikungan te alad wey te matikang ne baley ne diye te ampew te palasyu ne marani te lama te ugpaan te talagbantey.

N e iyan mig-ayad-ayad migsinundul kandin ka anak ni Parus ne si Pidayas ²⁶ wey ka me suluhuanen te timplu ne mig-ugpe te Bubungan te Uphil. Puun te egkatangkaan te gumawan ne enggaranan te Weyig ne diye te igsile wey diye te matikang ne baley ka in-ay-ayaran dan.

Ka me etew ne migbulig te peg-ayad-ayad te alad

27Ne due nanginguma ne me matig-Tikuwa wey sikandan ka mig-ayad-ayad te lein ne baad. Puun te

dakel wey matikang ne baley taman te alad te Uphil ka in-ay-ayaran dan.

28Ne iyan mig-ayad-ayad te gumawan ne enggaranan te Kudde ka me talagpanubad. Ne masi-ayad-ayad e sikandan te alad ne egkatangkaan te me baley ran.

29Ne iyan mig-ayad-ayad migsinundul si Saduk ne anak ni Imir te alad ne egkatangkaan te baley rin.

N e iyan mig-ayad-ayad migsinundul kandin te lein ne baad ka anak ni Sikaniyas ne si Simaya ne talagbantey te Gumawan te Igsile.

30Ne migsinundul kandin mig-ayad-ayad te lein ne baad si Hananiyas ne anak ni Silimiyas wey si Hanun ne igkeen-em ne anak ni Salap.

N e migsinundul kandan si Misulam ne anak ni Birikiyas ne mig-ayad-ayad te alad ne egkatangkaan te baley rin.

31Ne migsinundul kandin si Malkiyas ne sabeka ne mannayab te bulawan. Mig-ay-ayaran din ka alad taman te baley te suluhuanen diye te timplu wey te me nigusyanti ne egkatangkaan te Gumawan ne Libulunganan, wey taman te sinabeng ne impeuntud te pikungan te alad.

32Ne iyan mig-ayad-ayad te katammanan ne baad te alad ka me talagdekdek te bulawan wey ka me nigusyanti. Puun te sinabeng ne diye te dibabew te pikungan wey te Gumawan te Karniru ka in-ay-ayaran dan.

Ka pegkuntere ki Nihimiyas

4Te pegkarineg ni Sanbalat ne gubirnadur te Samarya te egbalbalawan ney ka batu ne alad, nalanglangetan sikandin. Ne indalid-dian din ka me Hudiyu. ² Ne migkahi sikandin diye te tangkaan te me dumarin wey te me sundalu te Samarya, “Nekey-a ka eggimuwen te seini se luyeg ne me Hudiyu? Egbalbalawan dan ubag ka alad te Hirusalim? Migsuman-suman buwa sikandan ne egkeimpusan dan te senge-kaaldew re ka pegbalew-balew te alad wey egpanubaran dan e? Migsuman-suman buwa sikandan ne egkalimud dan pad ka nenasilaban wey nallupet e ne me batu?”

3Ne migkahi degma si Tubiyas ne Amunihanen ne migpinnuu diye te dulug ni Sanbalat, “Malehet sika. Egkatempag ka inggimu ran ne alad ne batu minsan ke laku re ka egpanemaneyik!”

4Ne seeye naa ka mig-ampu a, “Pamineha key, Manama ney, su indali-dian key. Eglibed perem kandan ka indali-di dan kanami. Egkaamin perem ka karatuan dan wey egkarakep sikandan wey eg-uyanen diye te lein ne inged. ⁵ Kene nu pasayluwa sikandan te mareet ne hinimuwan dan, wey kene nu lingawi ka me sale dan, su inlemetan ke ma nikandan diye te me tangkaan te migtrabahu te alad.”

6Sikan naa ka nabalbalawan ney ka batu ne alad taman te natenge e ka katikang kayi, su amana ma ne maahet-ahet ka me etew ne egtrabahu.

7Piru te pegkarineg ni Sanbalat, wey ni Tubiyas, wey te me Arabihanen, me Amunihanen, me matig-Asdud ne nakapabulus ded ka peg-ayad-ayad te batu ne alad te Hirusalim, wey nasengsengan e ka me lungag, nalanglangetan sikandan. ⁸ Purisu migplanu sikandan langun ne eglusuran dan ka Hirusalim eyew egkasamuk. ⁹ Piru mig-ampu key te Manama ney wey due impabantey ney te maaldew wey te marusilem su eyew due egpakabantey kanami puun kandan.

10Ne migkahi ka me matig-Huda, “Migmagguye e ka me trabahanti, wey miglatambu pad ka nallupet ne me batu ne egpangaween ney. Kene ney egkeimpusan te egbalew-balew ka batu ne alad.”

11Ne migkahi degma ka me kuntere ney, “Egtigkawen ta sikandan te eglusud taheed te kene pad sikanandan egpakanengneng wey egpakakita kanta, wey egpangimatayan ta sikanandan eyew egkeengked e ka himu ran.” ¹² Ne ka me Hudiyu ne nangugpe diye te marani ran, nangendiye te kanami wey layun key nikandan panpanayi ne eglusuran key iya te me kuntere ney. ¹⁴ ¹³ Purisu, due impabantey ku diye te liyu te kinariraleman te me baad ne nalunglungahan pad ne batu ne alad. Immegduma-ruma ku pabantaya te batu ne alad ka me taltalagduma wey naatul te me kumpulan, me deldeg, wey me pane.

14Ne inleuy ku ka me etew wey ingkahiyen ku ka me talahuren ne me etew, me upisyal, wey ka duma ne

¹⁴ + 4:12 Te Hibruwanen: Kasapulu puun te langun ne inged ne igbaliyung niyu kanami.

keet-etawan, “Kene kew kaaldek te me kuntere ta. Tantanuri niyu ne maresen wey kein-inuwan ka Magbebaye ne Manama. Pakig-ehet kew para due kepianan te me suled niyu ne me lukes, me anak niyu, me asawa niyu, wey te me ugpaan niyu.”¹⁵ Te nahuhuran e ka me kuntere ney ne nanengnengan ney e ka implanu ran wey nakita ran ne indereetan te Manama ka implanu ran, iniliberan ney e langun ka himu ney ne eg-ayad-ayad te batu ne alad.

16Puun te seeye ne aldew, nabaad ka me etew te daruwa. Ka senge-baad migtrabahu wey ka senge-baad migbantey, wey due me deldeg dan, me kalasag, wey me pane wey migsaluub te putew ne dingding te kumeng. Ne migbehey ka me pangulu te igkabulig dan¹⁵ te me matig-Huda ne migbalew-balew te alad.¹⁷ Ne seeye se tigbaba te me batu, migtrabahu ne limang de ne belad ka inggamit wey ka limang ne belad, inggen-gen te panganiban.¹⁸ Ne migsiniket te kampilan ka langun ne migtrabahu wey diye migsesasindeg te dulug ku ka etew ne talagparahing te trumpita.¹⁹ Ne ingkahiyan ku ka me talahuren ne me etew, ka me upisyal, wey ka me etew, “Dakel wey maluag ka eg-alaren ta wey nekegdiyu-diyu ki.²⁰ Sikan naa ke egkarineg niyu ka dahing te trumpita, dagdahew kew hengkayi te keddi. Ne egpangabangan ki te Manama te pegpakig-ehet kandan.”²¹ Purisu migpabulus key migtrabahu puun te egkaliwaswas taman te egkasagkup, wey imbantayan key te senge-baad te me etew ne due me deldeg.

22Te seeye degma ne aldew, imbanasalan ku ka me etew ne ware mig-ugpe te Hirusalim wey ka me suluhuanen dan ne diye eggirehe te Hirusalim tagse marusilem, eyew egkabantayan ka siyudad wey eyew egpekeyimu e man-e te maaldew.²³ Sikan naa ka ware key en iya migluung te insaluub ney te marusilem—minsan sikeddi, ka me suled ku, ka me suluhuanen ku, wey ka me talagbantey ne migduma-ruma keddi. Ne masihen-gen key re due te me panganiban ney.¹⁶

Ka peggusey ni Nihimiyas te prublima

5Due me alunggun ne migsagsahukul diye te duma ran ded ne me Hudiyu.² Migkahi sikan dan, “Masulug ka me anak ney wey migkeilangan key te egkeenen ne trigu eyew egkeuyag key.”

3Ne migkahi degma ka duma, “Impamirinda ney e ka me kamet ney, me parasan ney, wey ka me baley ney eyew due egkakeen ney tenged su egkabitil key.”

4Ne due man-e migkahi, “Nakanambey key te seleppi para te buhis ne egbuyuen te Hari te me kamet ney wey me parasan ney.⁵ Ne kuntee, minsan nenekeg-iling ka langesa ney, wey ka anak ney ne me lukes iling ded degma te anak dan ne me lukes, napehes key red ne igpeuripen kandan ka me anak ney. Ne ka malehet, ka duma ne me anak ney ne me malitan impeuripen ney e. Piru ware egkeyimu ney su ka me kamet ney wey ka me

¹⁵ + 4:16 Te Hibuwanen: Migsesasindeg ka me pangulu diye te egkeinniyuhan.

¹⁶ + 4:23 Te Hibuwanen: Eg-uy-uyanen ney re due ka panganiban ney ke egpanakeru key.

parasan ney, naangken man-e te duma ne etew.”

6Nalangangetan a te pegkarineg ku te pegsagsahukul ran. ⁷ ¹⁷

Ne insuman-suman ku seini paay-ayari wey te naay-ayaran kud seini te egsuman-suman, iyan ku indakeselan te sale ka me talahuren ne me etew wey me upisyal te me etew, wey ingkahiyen ku, “Inleig-leig niyu ka me suled niyu su impaanakan niyu ma ka seleppi ne impasambayan niyu kandan.”

N e impalibulung ku ka keet-etawan. ⁸ Ne ingkahiyen ku sikandan, “Ing-gimu ta ka langun ne egkeyimu ta eyew te peglekat te me karumaan ta ne me Hudiyu ne nakabelegye diye te duma ne me nasud. Piru tenged te inggimu niyu, napehes e man-e sikandan ne migbelegye te pegkeetew ran diye mismu te kaniyu. Layun te naan de eglekata sikandan?” Ne nenakapeeneng-eneng de sikandan se nenatanengan.

9Sikan naa ka migpabulus-bulus a, “Kene ne meupiya ka inggimu niyu. Keilangan ne eg-ugpe kew ne due kaalde te Manama eyew kene ki egdali-dian te me nasud ne me kuntere ta. ¹⁰ Timul pad, sikeddi wey ka me suled ku ne me lukes, wey ka me suluhuanen ku, migpasambey key degma te seleppi wey te egkakeen kandan. Ne kuntee igpeeneng-eneng tad ka pegpasubla te egsumut te insambayan dan. ¹¹ Ne ilibed niyu kuntee ne aldew ka me kamet dan, ka me parasan dan, ka me ulibuwan dan,

wey ka me baley ran. Ilibed niyu man-e ka anak te seleppi ne impasambayan niyu kandan, wey ka egkakeen, wey me binu, wey ka mentika.”

12Ne migtabak sikandan, “Iglibed ney ka me karatuan dan wey kene key e egsumut kandan. Eggimuwen ney e ka ingkahi nu.”

N e impeumew ku ka me talaganubad, wey impepanaad ku diye te tangkaan dan ka me pangulu wey me upisyal ne egtumanen dan iya ka impaanad dan. ¹³ Ne inggekad ku ka tabed ku wey intepungan ku ka kumbale ¹⁸ ku wey migkahi a, “Iling kayi ka eggimuwen te Manama kaniyu, te me baley niyu, wey te me karatuan niyu ke kene niyu egtumanen ka impaanad niyu. Eg-aween din perem ka langun diye te kaniyu.”

N e migkahi ka langun, “Malehet iya!” Ne indeyrey ran ka Magbebeye ne Manama, wey intuman dan ka impaanad dan.

Ka pegbulig ni Nihimiyas

14Neyimu a ne gubirnadur te Huda te sapulu wey daruwa (12) ne leg-un, bunsud te igkararuwa ne pulu (20) taman te tatelu ne pulu wey daruwa (32) ne leg-un te peghari ni Artasirsis. Ne minsan pad due, wara ad iya migkeen te egkakeen te egkeyimu ne gubirnadur wey iling ded degma ka me suled ku. ¹⁵ Piru impeyirapan te me gubirnadur ne nekewun-a keddi ka me etew, wey impanguwa ka egkakeen dan wey ka

¹⁷ + 5:7: Iks 22:25; Lib 25:35-37; Diy 23:19-20.

¹⁸ + 5:13 Ka igmanaluub dengan ware burusa, purisu ka eggimuwen dan ne burusa iyan ka tabed dan. Ka pegkaawe te langun ka igpasabut dutu.

me binu ran. Impabehey pad man-e sikandan te hep-at ne pulu (40) ne buuk ne pelata. Minsan ka me tagbulig te gubirnadur, mig-ambag-ambag degma migleig-leig te me etew. Piru ware ku himuwa seini su naaldeka te Manama. ¹⁶ Ne migpakannekal a ka egbalew-balew te batu ne alad te siyudad wey miglibulung diye ka langun ne suluhuanen ku eyew egbulig te himu. Ne wara a iya migkamkamuney te tane. ¹⁷ Ne timul pad kayi, wara a migbuyu te minsan nekey, minsan sikeddi ka migpakeen te 150 ne me Hudiyu wey te me upisyal ran, ware pad labet te me mahaliyug ne egpuun te minsan hendei ne me nasud. ¹⁸ Ne tagse aldew, miglapa a te sabeka ne baka wey hen-em ne mallambeg ne me karniru wey me manuk. Ne tagse sapulu ne aldew, migbehey a man-e te langun ne klasi te binu. Piru minsan pad iling due ka inggimu ku, wara a migkuwa te minsan nekey. Nakanengneng a ne mabehat amana seini para te me etew, purisu, wara a migkuwa te minsan nekey ne pegkeen ne para te gubirnadur. ¹⁹ He Manama ku, tantanuri a te langun ne neyimu ku te seini ne me etew.

Ka planu te peggimatey ki Nihimiyas

⁶Nanengnengan ni Sanbalat, ni Tubiyas, wey ni Gisim ne Arabihanen wey te duma pad ne me kuntere ney, ne neimpusan ney e te egbalew-balew ka batu ne alad te siyudad wey warad e me lungag kayi, angin e te me lekeb ne ware pad nakatangen. ² Seeye naa, impeumew a ni Sanbalat wey ni Gisim te miggenendue, “Egkeupian key ne egpakigkita keykew diye te sabeka ne bariyu te Kipirim te napu te Unu.” Piru ka malehet, mareet bes

ka tuyu dan keddi. ³ Purisu migsuhu a degma te me etew eyew egkahi kandan, “Dakel ka himu ku, purisu kena a egpekeendue. Kene egkaayun ne egkeengkeran ku ka himu eyew re egpakigkita kaniyu.”

⁴Keep-at a nikandan panaheiy te sikan ded ne lalag, wey sikan ded degma ka intabak ku.

⁵Te igkalimma ne pegginggat ni Sanbalat keddi, imparulungan a nikandin te suluhuanen din te ware pegketa ne sulat. ⁶ Seini ka tahu te seeye ne sulat, “Egkahuhud te minsan hendei ne nasud, minsan si Gisim migkahi ne migsuman-suman ke kun wey ka me Hudiyu ne egribildi, sikan naa ka imbalbalawan niyu ka batu ne alad. Kahi rin pa iya ne egkeupian ke kun ne egkeyimu ne Hari te me Hudiyu. ⁷ Ne mig-alam ke kun pad man-e te me prupita ne egpataha due te Hirusalim ne sikeykew e ka Hari te Huda. Egkataman ne egkanengnengan iya seini te Hari, sikan naa ka keilangan ne eggendini ka su egpasabutey ki meytenged kayi.”

⁸Ne seini ka tabak ku kandin, “Ubat sika se ingkahi nu. Himu-himu nu re sika puun te suman-suman nu.”

⁹Nakanengneng a ne ingginaaldekey re nikandan eyew egpakapeeneng-eneng key ka egtrabahu wey kene egkeimpusan ka himu ney. Piru mig-ampu a te Manama ne eglig-enen e pad iya man-e nikandin.

¹⁰Sabeka ne aldew, miggendiya a te baley te kene egpakaleleug ne si Simaya ne anak ni Dilayas wey

apu ni Mihitabil. Ne ingkahiyani a ni Simayas, “Eglibulung ki diye te timplu ne baley te Manama wey egpanlekeban ta ka me gumawan su eggengkayikuntee te marusilem ka me kuntere nu eyew eggimatey keykew.”

11Piru migtabak a, “Mania te egpallahuy a wey ke eggeles naa diye te timplu eyew kena a egpatey? Kena a egseled diye te timplu!”

12Ne nasabut ku ne ware sikandin suhua te Manama, su imbayaran sikandin ni Sanbalat wey ni Tubiyas, sikan naa ka impanpanayan a nikandin. ¹³ Igkeupii ran de ne egginaaldeken a wey egpekeyimu te sale ke egtumanen ku ka ingkahi ni Simayas wey eyew egkareetan ka bantug ku, wey eyew egdali-dian a te me etew.

14Ne mig-ampu a, “He Manama ku, tantanuri nu ka langun ne mareet ne hinimuwan ni Tubiyas wey ni Sanbalat. Ne tantanuri nu degma ka malitan ne prupita ne si Nuwadiyas wey ka duma pad ne me prupita ne migpanginaaldekeddiey.”

Ka pegkeimpusi te alad

15Neimpusan ded iya ka batu ne alad te igkararuwa ne pulu wey lalimma (25) ne aldew te igkeen-em ne bulan, ne iyan ka bulan te Ilul. Migginguma te lalimma ne pulu wey daruwa (52) ne aldew ka peggingimpus te batu ne alad. ¹⁶ Te pegkanengnengi kayi te me etew te nakalingut ne me nasud ne egkuntere kanami, ne naaldeked sikandan wey neneyilew; su nasabut dan ne neimpusan ka seini ne himu puun te bulig te Manama.

17Te intiru ne lalimma ne pulu wey daruwa (52) ne aldew, migmasulsulatey ka me talahuren ne me etew te Huda ki Tubiyas. ¹⁸ Masulug ka migsaad ne eglapig ki Tubiyas ne matig-Huda, su mekaamung ma sikandin ni Sikaniyas ne anak ni Ara. Ne ka anak din degma ne lukes ne si Diyuhanan, nakaasawa te anak ni Misulam ne anak ni Birikiya. ¹⁹ Ne impangguhud dan keddi ka me meupiya ne neyimu ni Tubiyas, wey impangguhud dan kandin ka langun ne impanlalag ku. Ne layun a peuyani ni Tubiyas te surat eyew egginaaldeken a.

7Te nabalbalawan e ka batu ne alad te siyudad, wey te nenakatangen e ka me gumawan, mig-alam ad te me etew ne egbantey te me gumawan te siyudad, wey me mangngulahing, wey me Libita. ² Imbehey ku ka katenged te pegbantey te Hirusalim diye te suled ku ne si Hanani wey ki Hananiyas ne pangulu te me talagbantey te alad te siyudad, su egkasalihan ma si Hananiyas wey dakel ka pegkaaldeked din te Manama du te me duma rin. ³ Ingkahiyani ku sikandan, “Kene niyu palukati ka me gumawan te siyudad te Hirusalim te kene pad egsile ka aldew wey palekebi niyu seini te kene pad egliseb ka aldew. Ne minsan pad ke due egbantey te gumawan, egpalekeban de due seini wey egpapagulan. Alam kew te mahinged te Hirusalim ne egpabantayan niyu kayi te siyudad wey pegsuwaya niyu sikandan. Ka duma diye egbantey te eg-ugpaan te me talagbantey, wey ka duma diye te tangkaan te me baley ran.”

Ka listaan te naddakep ne nekeuli (Isra 2:1-70)

4Maluag wey dakel ka siyudad te Hirusalim piru deisek de ka migugpe, wey ware pad neyimu ne iyam ne me baley.

5Ne imbanasalan a te Manama ne igpalibulung ka me talahuren ne me etew wey me upisyal, wey ka me etew eyew egrihistruwen sumale te kaap-apuan dan. Ne nakita ku ka listaan te me etew ne nekewun-a nekeuli te siyudad.

6Seini ka listaan te keet-etawan te prubinsya te Huda ne nekeuli puun te pegkarakep. Impandakep dengan ni Hari Nibukadnisar ka me pamilya ran wey impanguyan diye te Babilunya. Ne kuntee nekeuli e diye te Hirusalim wey diye te me lungsud dan ne sakup te Huda. ⁷ Iyan dan pangulu ensi Sirubabil, si Huswi, si Nihimiyas, si Asariyas, si Raamiyas, si Nahamani, si Murdikay, si Bilsan, si Mispirit, si Bigbay, si Nihum, wey si Baana.

8-25Seini ka kasuluhan te me lukes ne me Israilita ne nekeuli puun te pegkarakep: 2,172 ka me kabuhalan ni Parus; 372 ka me kabuhalan ni Sipatiyas; 652 ka me kabuhalan ni Ara; 2,818 ka me kabuhalan ni Pahat-Muwab ne kabuhalan ni Huswi wey ni Huwab; 1,254 ka me kabuhalan ni Ilam; 845 ka me kabuhalan ni Satu; 760 ka me kabuhalan ni Sakay; 648 ka me kabuhalan ni Binuy; 628 ka me kabuhalan ni Bibay; 2,322 ka me kabuhalan ni Asgad; 667 ka me kabuhalan ni Adunikam; 2,067 ka me kabuhalan ni Bigbay; 655 ka me kabuhalan ni Adin; siyam ne pulu wey walu (98) ka me kabuhalan ni Atir (ne ingngaranan degma ki Hisikiyas); 328 ka me kabuhalan ni Hasum; 324

ka me kabuhalan ni Bisay; 112 ka me kabuhalan ni Harip; wey siyam ne pulu wey lalimma (95) ka me kabuhalan ni Gibyun. ²⁶⁻³⁸ Seini ka kasuluhan te me etew ne ka kaap-apuan dan diye nangugpe te seini ne me lungsud: 188 te Bitlihim wey Nitupa; 128 te Anatut; hep-at ne pulu wey daruwa (42) te Bit-Asmabit; 743 te Kiryat-Hiyarim, Sipira, wey Biirut; 621 te Rama wey Giba; 122 te Mikmas; 123 te Bitil, wey Ay; lalimma ne pulu wey daruwa (52) diye te sabeka ne Nibu; 1,254 te sabeka ne Ilam; 320 te Harim; 345 te Hiriku; 721 te Lud, Hadid, wey Unu; 3,930 te Sinaa. ³⁹⁻⁴² Seini ka me kabuhalan te me talagpanubad ne nekeuli puun te pegkarakep: 973 ka me kabuhalan ni Hidayas ne kabuhalan ni Huswi; 1,052 ka me kabuhalan ni Imir; 1,247 ka me kabuhalan ni Pasur; 1,017 ka me kabuhalan ni Harim. ⁴³⁻⁴⁵ Seini ka me kabuhalan te me Libita ne nekeuli puun te pegkarakep: pitu ne pulu wey hep-at (74) ka me kabuhalan ni Huswi wey ni Kadmiil, ne me kabuhalan ni Hudiba; 148 ka me mangngulahing diye te timplu ne me kabuhalan ni Asap; 138 ka me talagbantey te gumawan te timplu ne me kabuhalan ni Salum, ni Atir, ni Talmun, ni Akub, ni Hatita, wey ni Subay. ⁴⁶⁻⁵⁶ Seini ka kabuhalan te me suluhuanen diye te timplu ne nekeuli puun te pegkarakep: me kabuhalan enni Siha, ni Hasupa, wey ni Tabaut; me kabuhalan ni Kirus, ni Siya, wey ni Padun; me kabuhalan ni Libana, ni Hagaba, wey ni Salmay; me kabuhalan ni Hanan, ni Gidil, wey ni Gahar; me kabuhalan ni Riyahas, ni Risin, wey ni Nikuda; me kabuhalan ni Gasam, ni Usa, wey ni Pasiya; me kabuhalan ni Bisay, ni Miyunim, wey ni Nipusisim; me kabuhalan ni Bakbuk, ni Hakupa, wey ni Harhur; me